

ESZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjjeli telefon (nyomda) 2-02
KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10
ELCÍZETESI ÁRAK:
Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy órára 110 "
X évfolyam ♦ 40. szám

1929 Február Kedd 19
* 5689 év I. Adár 9 *

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

TUNGSRAM

A csodálatos regiszter

Egy rendkívül érdekes falragasz vonja magára napok óta a bukaresti járókelők figyelmét. Az emberek, meg azok is, akiknek sürgős dolguk van, megállnak néhány percre a plakát előtt, elolvassák annak szövegét s aztán fejésválva mennek tovább utjukra. Merőben szokatlan tartalma van ennek az egyébként egész egyszerű kinézésű falragasznak, amely a bukaresti polgármesteri hivatal számát viseli magán.

Demeter Dobrescu, a fővárosi tanács interimár bizottsága elnökének, első hirdelményét tartalmazza a száraz, hivatalos hangon megfogalmazott falragasz. Az új polgármester közli a főváros valamennyi lakosával, hogy rendelkezlete alapján egy hatalmas regisztert tesznek ki a polgármesteri hivatalban közzéadásra amelyben minden nap bevezetik hogy menyit és milyen célra adtak ki a város pénzéből. A jó bukarestieket hallatlanul meglepte ez a hirdetés hiszen őket igazán hozzászoktatták ahhoz hogy a közpénz Csáky-szalmája, amit skrupulus nélkül lehet leírni és illogális uton elfecseregni.

Most, hogy a főváros minden krajcárjáról nyílt számadás lesz, alighanem meg fognak hökkenni azok akik a város pénzét eddig összecserélték a magukéval és kétszer is meggondolják, hogy a veszélyes manipulációkat a nyilvánosság bevonásával tovább vigyék.

Ennél okosabb módszer nem is juthatott volna eszébe az új polgármesternek. A tapátás ajtóik mögötti vebemenő kiutalásokat kivinni a nyílt uccára a legjobb eszköz arra, hogy az elegans költökezők szordinót lehessen diktálni.

Lesz azután egy másik regiszter is, amelybe belekerül a város minden üzlete. Hogy ki kapott meg valamilyen szállítást, valamilyen munkát és mennyiért vállalta azt, ugyhogy a közmunkákkal és szállításokkal való visszaélések egy-csapásra lehetetlenné váljanak.

Nagyon jó volna, ha ezt a nyílt regiszter-rendszert bevezetnék valamennyi minisztériumba is. Roppant érdekes dolgokat lehetne megtudni ezekből a regiszterekből. Meg lehetne tudni azt, hogy kinek a nyaralását fedezi az állam azon a címen, hogy az illető valamilyen „fontos” nemzetközi kongresszuson képviseli Romániát. Kiderülne, hogy nap-nap után hány tanulmányozási bizottság alakul, amelyek nem egyike egyszerű közkereseti társaság abból a célból, hogy az államkasszából néhány tízezer lejt kiemeljenek. Meg lehetne tudni, hogy ki kap ösztöndíjat nem létező tanulmányainak támogatására és általában ki talál jogcímeket arra, hogy aino curára alapítsa egzisztenciáját.

Egy ilyen nyilvános regiszter azonban bizonyan elriasztaná az iparlovagokat az ilyen manipulációktól, nem is szólva arról, hogy minden kiutalást kétszer meggondolnának annak tudatában, hogy minden apró és nagy tétel egyformán a közvélemény ellenőrző szemé elé kerül.

Ezzel a nyílt regiszters rendszerrel valószínűleg milliókat fog megtakarítani Demeter Dobrescu a főváros lakosságának és megszámlálhatatlan milliókat takarítana meg az állam, ha követné a főváros új polgármesterének szellemes példáját. Törvény készül a korrupció ellen, törvény készül a köztiszt-

viselőK vagyona eredetének ellenőrzéséről, irtóhadjárat indul az állam hitlen sáfárai ellen, de minden szankejónál és minden rendszabályozál kétségtelenül többet ér ez a napenap után „leleplezés”, amely előbb-utóbb meg fogja szüntetni a leleplezéseket.

Lugosanu miniszterelnökségi államtitkár helyettes pénzügyminiszter lesz

Simionescu pénzügyi államtitkár rövidesen benyújtja lemondását

(Bucuresti-Bukarest, február 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A külföldi tárgyalások során Lugosanu miniszterelnökségi államtitkár igen értékes pénzügyi összeköttetéseket épített ki és aktivitásával kellemes impressziókat kelített a külföld pénzügyi köreibbe. Ezek a sikerek érdekeskombinációt helyeztek előtérbe, amely szerint Lugosanu felcserelné jelenlegi pozícióját a pénzügyminiszterhelyetteséggel. A külföldi nexusokat ugyanis Romániának nem

csak fenntartania, hanem ki is kell tovább építenie, amire Popovici Mihály pénzügyminiszter nem vállalkozhat, mert őt az országhoz köti tárcája. Tekintettel arra, hogy a pénzügyminiszternek Lugosanuval való eddigi együtt működése a legjobb eredményekkel járt, nem lehetetlen, hogy a miniszterelnökségi államtitkár rövidesen átmeny a pénzügyminisztériumhoz.

Még egy érdekes változás van küszöbön a pénzügyminisztériumnál és ez

talán még hamarabb fog bekövetkezni. Beavatott körökből származó értesülések szerint Christea Simionescu adminisztratív államtitkár, aki főleg adóügyekben volt a liberális kormány egyik legismertebb szakértője, lemond az állásáról. Azt, hogy Simionescunak ki lesz az utóda, még nem lehet tudni, de annyi bizonyos, hogy ezt a fontos pozíciót a kormány erdélyi emberrel kívánja betölteni.

Pop Ghița szamosmegyei képviselő azt kéri a kormánytól, hogy a kisebbségi diákok anyanyelvükön érettségizhessenek

A közoktatásügyi miniszter csak annyit ígért meg; hogy redukálni fogja a baccalaureatusi vizsgák anyagát. Interpelláció a listából kimaradt állampolgárok ügyében. A Kamara folytatja a kommercializálási törvény vitáját

(Bucuresti-Bukarest, február 18. Az Uj Kelet tud.) A kamara mai ülésén napirend előtt két legfontosabb interpelláció hangzott el. Az egyik interpellációt Rosenberg (I) képviselő terjesztette elő, aki kérdést intéz a kormányhoz, hogy mi történik a csatolt területen azon lakosaival, akik elmaradtak az állampolgársági listakra való jelentkezést.

A baccalaureatus hibái

A másik interpellációt Pop Ghița szamosmegyei képviselő jelentette be. A képviselő a baccalaureatus ügyében interpellál és ennek során kifejti, hogy az intézmény azért mutat fel olyan szomorú eredményeket, mert a középiskolai oktatásról szóló törvény nem jó és a tanulókat gyengén készítik elő az érettségire.

Pamfil Seicaru (köbeszól): A mai if-

juság a sport generációja.

Jorga: Hibás a tanterv.

Costachescu miniszter kijelenti, hogy amikor tárcáját átvette a közoktatásügyi törvény ki volt hirdetve, de igéri, hogy annak hibáit korrigálni fogja.

Pop Ghița (folytatja): Kéri a parlamentet, hogy reformálja meg a baccalaureatusi törvényt, majd rámutat azokra az alapvető hibákra, amelyeket törvény tartalmaz. Egyik ilyen anomália az, hogy a tanulókat hosszabb időre egy helyre koncentrálik, ami elviselhetetlen anyagi áldozatokat ró a szülőkre. Hasonlóképpen tarthatatlan állapot, hogy ismeretlen tanárok vizsgáztassák a diákokat.

A kisebbségi diákok vizsga-nyelve

Beszédének további részében a képviselő követeli, hogy engedjék meg az egy tárgyból bukott diákoknak, hogy pótlóvizsgát tegyenek és a kisebbségi jelöltek iskoláik nyelvén vizsgázhassanak.

Costachescu miniszter az interpellációra adott válaszában megígéri, hogy megteszi a szükséges intézkedéseket, de csak a törvény keretei között. Azt megteheti, hogy redukálja az érettségi vizsgák anyagát, de nem változtathatja meg a vizsgák nyelvét a kisebbségi tanulóknak részére sem.

Pop Ghița replikájában arra kéri a minisztert, hogy legyen bátorúsága megváltoztatni egy rossz törvényt és engedje

meg a kisebbségi tanulóknak, hogy anyanyelvükön érettségizhessenek, mint ahogy annakidején Magyarországon a román liceumok tanulói is románul tettek érettségi vizsgát.

A kommercializálási javaslat

Raducanu közunkaügyi miniszter néhány pénzügyi vonatkozású javaslatot terjeszt be, mire a kamara átír a napirendre, melyen a kommercializálási törvényjavaslat szerepel.

Leonte Moldoveanu liberális képviselő kifejté, hogy szót kell emelnie az egykori konzervatív párt programja ellen.

Madgearu: Mitéle konzervatív pártról beszél? A konzervatív párt már régen nem létezik.

Moldoveanu: De a szelleme itt maradt. Ez a törvény ellensége a nemzeti ipar védelmének, mert ezentul a belföldi ipar nem lesz többé nemzeti ipar, hanem a külföldi tőke rabszolgája.

Jorga azt fejtegeti, hogy eleinte maga is ellene volt a külföldi tőke bevonásának, de most mellette van.

Lupu szerint az új törvény feltétlenül haladást jelent, mert bizonyos területeken egyenjogúvá teszi a külföldi tőkét a belföldi tőkével.

Gheimegeanu arról beszél, hogy a liberálisok semmivel sem járultak hozzá ehhez a törvényhez, amely a gazdasági újjászületésnek a törvénye.

SELECT-MOZGÓ Ma utoljára látható a

FONOFILM

a technika legújabb csodája

Utolsó nap leszállított helyárák

Holnapi kezdettel

WOLGA...WOLGA...

monumentális dráma Stenka Bazin megható levele után, főszerepben:

Lilian Hall Davies és Adalbert v. Schletton

RE
ÁN
évében
zetben.
Dobrud-
ország,
osztály
T-ben

Mit ír a világsajtó Lydia Potoczskájáról

Potoczskája művészegyüttese kedden délelőtt érkezik Kolozsvárra

(Cluj-Kolozsvár, február 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedden délelőtt érkezik Kolozsvárra Lydia Potoczskája társulata Csernovitzból, ahol meleg ünneplések között bucsuzott a publikumtól. Erdély fővárosában az Aviva-egyesület kuldottsége fogadja kint a pályaudvaron a divát, aki még a délelőtti folyamán próbát tart a magyar színház színpadán. Az első előadást szerdán este kilenc órakor tartják meg a művész páradés szerepével. Jacob Gordin Mirele Eirosz című drámáját fogják adni elsőrendű szereposztásban. Csütörtökön este tizenegy órakor Arnstein nagyhatású drámája megy, pénteken nincsen előadás.

Alább közöljük a világsajtó néhány kritikájának kivonatát Lydia Potoczskája játékaról.

«Kimagasló, nagy művész Lydia Potoczskája, aki Európából magával hozta azt, amit a mi színpadjainkon még nem láttak: rendkívüli talantum szokatlan intelligenciával párosul benne. Tünetes dramai művésze, minden mozdulatából nagyság és szépség sugárzik.»

Freiheit (Newyork).

«Lydia Potoczskája a szó legnemesebb értelmében művész. Kiváltságos tehetség, aki mindegyik szerepébe a magy természetességgel éli bele magát, hogy teljes, maradéknélküli illúziót tud kelteni. Művészi izlése soha nem engedi, hogy szerepének nagy momentumaiban átlépte a természetesség határait.»

Jewish Morning Journal (Newyork)

«Csodálatos jelenség Lydia Potoczskája a színpadon. Szimbóluma az igazi zsidó asszonyoknak. A darabokban, melyekben láttam a nagy divát, az igaz asszonyt láttam szépségével és gyöngésségével, eibájoló ragyogásával. Az élet forrása buzgótt föl minden szavából, minden gesztusából, minden arcmozdulatából.»

Berliner Tageblatt

«Lydia Potoczskája a jiddis színpad legerősebb lírai művésznője. Zsánere a mélység, a gyöngédség, a szíromfionomságu szomorúság. Nem könnyen megjátszható és nagyon felelősségteljes zsáner. Ösztönös, nagy tehetség, aki soha egy szentimentális hangot nem használ lírájában, amelyből mindig igaz emberi igazságok és tiszta érzelmek vibrálnak. Könnyei és gesztusai nagy lelki szépségek kifejezői.»

Nene Freie Presse

«Az utóbbi években láttunk szép számban művészi erőket a jiddis színpadon. Láttunk színpadi talantumokat, akik beszédjükkel, szavafűszükkel énekükkel értek el hatásokat. Voltak, kik mozdulataikban voltak nagyok. De hogy valaki hallgatásával is lelkesíteni,

sőt felvillanyozni tudja az egész közönséget, néma mimikájával, erre csak Lydia Potoczskája volt képes. Ez több

színpadi tehetségnél, ez már színpadi zsenialitás.»

Moment (Varsó)

«Csak egy darabban láttam Lydia Potoczskáját. Hallottam őt beszélni és láttam őt hallgatni. A beszéde mély benyomást ébreszt a lelkekben. Am, na halgat, akkor is érezni kell, hogy egész

lelke beszél. Csodálatos szobor a színpadon, aki minden diszkrét mozdulattal él és inspirálja a hallgatókat. A művészetben új formáknak és új kifejezőmódnak felfedezője ez a páratlanul nagy művész.

Dimineata

Bonapartista összeesküvéssel vádolja Coty parfümgyárost egy belga újság

A puccsisták Bonaparte Viktor herceg fiát szemelték ki francia császárrá

Páris, február 18. A Chicago Tribune brüsszeli tudósítójának közlése szerint a belga fővárosban szenzáció erejével hatott egyik konzervatív katolikus lap a Livre Belgique leleplezése, egy, a francia alkotmányos rend elleni összeesküvésről. A lap szerint Cimentine

hercegnő Bonaparte Viktor özvegye - Coty francia parfümgyárossal szövetkezve arra törekszik, hogy a köztársasági államformát Franciaországban megdöntse és a császárságot visszaállítsa. A puccs után az új császár, Clementine fia, IV. Napoleon Lajos néven

vérmé át az uralkodást. A belga fővárosban azért adnak hitelt a fantasztikus kísérletezésnek, mert Coty is korzikai s honfitársát trónhoz szeretné segíteni, hogy a maga megrendült pozícióját helyreállítsa.

Oriási érdeklődés mellett zajlott le a Háztulajdonosok Szövetségének országos kongresszusa

(Cluj-Kolozsvár, február 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lakberleti törvény rendkívül nehéz problémája körül hónapok óta egyre hevesebben tomboló hullámok az elégedetlenségnek egy újabb megnyilvánulását eredményezték a háztulajdonosok országos szövetségének kolozsvári közgyűlésében, amely óriási érdeklődés jegyében, az egész ország érdekeit közönségének kiküldöttjei jelenlétében zajlott le. A kongresszus féltizenegykor Cosma János elnöke mellett vette kezdetét. Az elnök rövid beszédben mutatót rá, hogy az államnak olesó kölcsönökkel és helyes adópolitikával kell segítenie a háztulajdonosokat, hogy rajtuk keresztül az építkezés meginduljon, ami új venkeringést hozna az ország gazdasági életébe is. Hangsúlyozza, hogy a kongresszuson Erdély összes nagyobb városai képviselői magukat és a távolmaradt közpöölök is táviratilag jelentették be csatlakozásukat a közgyűléshez. A vámpolitikának és a rekvirálás törztorvényének tulajdonítja azt a hatalmas érdeklődést, mely a hallgatlanul felhalmozódott panaszok hatása alatt a közgyűlés iránt meggyílvánult.

Utána dr. Kiss Géza emelkedett szóásra, aki kifejtette, hogy a rekvirálás az ostromállapot kinövése volt és ennek megszüntetével a rekvirálásnak is meg kell szűnie.

Miért nincs építkezés Romániában Dr. Váradi Ödön, a nagyváradi kiküldött leendő elnök, gyakori helyeslésektől megszokott beszédben tárja fel a háztulajdonosok sérelmeit. Hangsúlyozza, hogy az építkezések megindulását egydül a jelenlegi lakberleti törvény és a meg mindig működő rekviráló bizottságok akadályozzák meg.

A háztulajdonosok részben súlyos adók, részben pedig a rekvirálásoktól való féltelmük miatt nem mernek építkezésekhez hozzáfogni.

Ha a lakások felszabadulának, megindulna a lakások körül a szabadverseny és ez ugy a lakók, mint a háztulajdonosok számára nagy megkönnyebbülést jelentene.

Egy pofonért még nincs kilakoltatás

Erre vonatkozólag sem hoztak törvényt a kormányok. Van egy törvény, amely szerint a lakó a háztulajdonossal való állandó surlódások esetén lakoltatható csak ki. Konkret esetet hoz fel, hogy egy ízben egy lakó inzultálta a háztulajdonosát, de a bíróság mégsem lakoltatta ki, azzal az indoklással, hogy egy pofon elcsattanása még nem jelent állandó surlódásokat. A kormány a mezőgazdaság támogatására kölcsönöket folyosít és ezeknek lejegyzését kérő felhívást most hozta nyilvánosságra. Követeli, hogy a kormány ugyanakkor, midőn a mezőgazdaságot támogatja kölcsönökkel,

nyújtson olesó kölcsönt az építkezés számára is

és ennek az ország gazdasági életére igazán reagáló hatása volna. Javasolja a társasházak tervének megvalósítását, ismeretli a külföldi szokásokat, amelyek lehetővé teszik azt is, hogy ember egy házat építsen, a maga részére biztosítani tudja lakását, amelyet el is adhat és tőkeként forgathatja azt.

Több az adó, mint a házbér

Az adókövetések körül valóságos anomáliák történtek. Az adókövető bizottságok nem hajlandók tudomásul venni a háztulajdonosoknak adóalapvallomásaikat és bizalmatlanságuknak azzal adnak kifejezést, hogy önhatalmulag felszólítják a bemozdított összegeket. Ennek a módszernek a következménye az, hogy

a rekvirált lakásu házak tulajdo-

nosai nagyon gyakran sokkal több adót fizetnek, mint amennyi házbért kapnak lakásukért.

Gyökeresen meg kell változtatni ezt a rendszert, mely Románia gazdasági életét annyira károsan befolyásolja.

Nincs lakásinség

Dr. Bartha Ignác kolozsvári és dr. Cioban temesvári kiküldöttek után dr. Grünberger Henrik, a csernovitznak kiküldötte nagyszabású beszédet mond és számadásokkal igazolja, hogy Romániában nincs is tulajdonképpen lakásinség, csak aránytalanul vannak eloszva a lakások Csernovitzban nagyarányú építkezések folynak és a közel 3000 lakásból 900 áll üresen.

Ezután Bartha főtitkár előterjeszté a kongresszus határozati javaslatát, amely a rekvirálások megszüntetését, az adóemelések mérséklését és a lakberletvény azonnali megszüntetését követeli.

300 lej egy ötszobás lakásért

Egy kopottas külsejű uriaszönyör lép ezután a közgyűlés elé, aki általános részvételt keltő beszédben adta elő, hogy háztulajdonos és évek óta nyomorban él, mert ötszobás lakásáért egy vezérinspektor 300 lej havi bért fizet. A lakók nevében Péterffy Jenő szólalt fel és kijelentette, hogy a lakók szolidárisak a háztulajdonosokkal akcióik keresztülvitelében. Dr. Cosma szavaival ért véget a közgyűlés, mely után a szövetség kolozsvári helyicsoportja tartotta meg rendes évi közgyűlést és újra megválasztotta a társasági vezetőséget.

Domășneanu tábornok, vagy dr. Crismaniu lesz Temesvár új polgármestere

(Timisoara Temesvár, február 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt tartotta meg a temesvári városi tanács polgármesterválasztó ülését. A polgármesteri állásra a következő jelöltek pályáztak: Domășneanu tábornok, aki már volt polgármestere a Bácság fővárosának, továbbá dr. Crismaniu Octavian, mindketten a nemzeti parasztpárt jelöltjei, Müller Kálmán a munkásság képviselőjében és dr. Sagovici pártokivüli jelölt. A választások dr. Tzigáreanu Liviusz prefektus jelenlétében folytak le.

A szavazás eredménye a következő lett: Domășneanu tábornok 24 szavazat, dr. Crismaniu 10 szavazat, Müller Kálmán 3 és dr. Sagovici 1 szavazat. A közigazgatási törvény értelmében a perefektus az első három jelöltet terjesztette fel (a helyigymániszteriumba, hogy közülük jelöljék ki Temesvár új polgármesterét. Általános az a vélemény, hogy a kormány dr. Crismaniut fogja kinevezni, mert Domășneanu tábornok, aki a legtöbb szavazatot kapta nem bírja a kisebbségek nyelvét.

URANIA-MOZGÓ

Szenzációs és látványos film!

MORAL

gyönyörű kidíltású szalonvígjáték, melyben Berlin legszebb revüi láthatók, főszerepben

ELLEN RICHTER

(a „13 nap alatt a föld körül“ első angu film főszereplője.)

Monopol Filmcentra.

E hónap jelentőségében amelyen a dolgozott könyv utóbbi mert több a címe a Zsidó Lex a magyar zsidóság s könyvet tö mert azok amelyek zsidóságot adatok egy dományos zsidóságn fel, hogy sabb olvas lyel a köny gzeriben e

Valóban kérdésre a zonyítja, nyát szász gzorozva t sági értéke szágnak és Leleplezés kodok és e hogy magy epen e szá vizi öket borába.

Hiszen el hogy a me exkluzív mának m magasu tag tag Ballagó vallásu ter Lajos mele zük, a zsidó sok-sok me hiszen azt bery Armit mos püspök der Bernát, Henrik, Fe származásu születtek, de Fináli Henrányi Frigy Béla, Fayer Donát, Ma Gyula, Witt akadémius ben az elők voltak és bi munkásságé tetés.

De sok ér punk ebben kevesen tud orvos, akine állítottak, e gyar zsidó csak szemé több mint e ismerteli az gyar hitköz suktól kezd ismerteli a mint a ritua dalon megtu rosában Eliá nevü zsidók akiknek Kö városparancs talmat. De aradi zsidók nappal felép len kezek le Mózes a zsi Ferencz csás templomok, van szó és az szári tulajdo merle megak

A Zsidó Lex az Uj Kelet zsidó író sze az erdélyi munkatársai Mátyás dr. Simon, dr. Lex A. Sámu

Az első magyarul zsidó lexikon

E hónap végén Budapesten egy nagy-jelentőségű könyv hagyja el a sajtót, amelyen az írók és tudósok egész légiója dolgozott 16 hónapon keresztül. Ez a könyv már terjedelmre is imponáló, utolsó munka, amely tulajdonképpen mert több mint ezer nagy oldalt ölel fel, a címe maga is érdeklődést kelthet: Zsidó Lexikon néven jelenik meg ez az a magyar nyelvű és magyar kultúrájú zsidóság seregszemléjének készült. Ezt a könyvet történelmi helyzet hívta életre, mert azokkal a lámadásokkal szemben, amelyek szélsőséges oldalról érték a zsidóságot komolyan megalapozott és adatok egész tárházával felszerelt és tudományos objektív munkával kellett a zsidóságnak válaszolni. Ez a könyv amellett, hogy a legérdekesebb és legizgalmasabb olvasmány egyben fegyver is, melyvel a könnyelmű vádaskodásokat egyszerűen el lehet hallgattatni.

Valóban destruktív-e a zsidóság erre a kérdésre ad feleletet ez a könyv és bebizonyítja, hogy a numerus clausus arányát számszorosán és ezerszeresen megszorozva adott igaz kulturális és gazdasági értéket ez a zsidóság Magyarországnak és a magyar nyelvű kultúrának. Leplezés is ez a könyv, mert a hangoskodók és gyűlölködők százairól deríti ki, hogy maguk is zsidó származásúak és ezen a származás felfedezésének felelme viszi őket a hangos antiszemitizmus táborába.

Hízen ebből a könyvből megtudhatjuk hogy a meglehetősen hideg és hűvösen exkluzív Magyar Tudományos Akadémiának megalapítása óta 54 zsidó származású tagja volt, az első zsidó vallásos tag Ballagi akkor még Bloch Moritz zsidó vallású teológus, a legutolsó Steiner Lajos meteorológus. És ha a neveket nezzük, a zsidó akadémikusok nevet, bizony sok-sok meglepetés ér bennünket, mert hiszen azt mindenki tudta, hogy Vámbéry Ármin, Falk Miksa, Frankóni Vilmos püspök, Goldzieher Ignácz, Alexander Bernát, Bánóczi József, Marczali Henrik, Fejér Lipót, Beke Manó zsidó származásúak, még maguk is zsidóknak születtek, de már kevesebben tudják, hogy Finál Henrik, Simonyi Zsigmond, Korányi Frigyes, Acsády Ignácz, Földes Béla, Payer László, Riesz Frigyes, Bánky Donát, Mahler Ede, Ováry Lipót, König Gyula, Wittmann Ferenc, Szilási Mór akadémikusok és sokan mások még ebben az előkelő testületben mind zsidóknak és bizonyára igen jelentős kulturum-kasságért érte őket ez a megtiszteltetés.

De sok érdekes egzotikus adatot is kapunk ebben a Lexikonban, mert például kevesen tudják, hogy az egyetlen európai orvos, akinek Japán városában szobrot állítottak, egy pozsonyi származású magyar zsidó Bettelheim névvel. De nemcsak személyi adatokat ad ez a Lexikon, több mint ezer oldalon keresztül, hanem ismerteti az összes magyar vagy volt magyar hitközségek történetét megalakulásuktól kezdve s így az erdélyiekét is. Ismerteti a zsidó intézményeket valamint a rituálé fogalmait is. Az 57-ik oldalon megtudjuk, hogy például Arad városában Eliás Izsák és Márkus Meyen nevé zsidók telepedhettek le legelőször, akiknek Kósa István báró altábornagy városparancsnok legelőször nyújtott oltalmat. De megtudjuk azt is, hogy az aradi zsidók első templomából, amit nappal felépítettek, azt éjszaka ismeretlen kezek lerombolták, úgy hogy Hirschl Mózes a zsidó bíró felutazott Bécsbe Ferenc császárhoz és neki ajándékozta a templomot, aki megértette, hogy miről van szó és az ajándékot elfogadta. A császári tulajdon építését azután senki sem mert megakadályozni.

A Zsidó Lexikon, amelyet Ujvári Péter, az Uj Kelet volt munkatársa a neves zsidó író szerkesztett, bőven foglalkozik az erdélyi zsidósággal is és Erdélyből munkatársai voltak a Lexikonnak: Eisler Mátyás dr. főrabbi, Szabó Imre, Darvas Simon, dr. Kirsch Henrik Nagyvárad, Lax A. Sámuel Kolozsvár, Löwi Ferenc

dr. főrabbi Marosvásárhely, Papp Lajos dr. volt főrabbi Brassó, Reich Jenő Arad, Reisenbach Mór Nagyvárad, Róti Ignácz dr. Nagyvárad, Salamon László Temes-

vár, Weinberger Béla Nagyszatonta és Főmes László, valamint Bródy Sándor dr. Nagyvárad. A Lexikon ismerteti a hitközségek ve-

zelő férfait is és így az erdélyi zsidó közéletben vezető szerepet játszó zsidó férfiak biográfiáját is megtaláljuk benne.

Bilincsbe verve szállították a bukaresti hadbírórság börtönébe Medrea antiszemita diákvezér t

A fajvédő apostol elfelejtett eleget tenni katonai kötelezettségének

(Cluj-Kolozsvár, február 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári rendőrprefektúra tegnapi szenzációs letartóztatást fogantatosított, amely városzerte hatalmas feltűnést keltett. Medrea diákvezér tartóztatta le a rendőrség, aki mint hírhedt kuzista vererekdő vergődött hírnévre és éveken keresztül az emlékezetes kolozsvári zsidóverések és rombolások megrendezése körül töltött be gyanus szerepet. Medrea a liberálisok alatt, mint protezsztált fiatalember működött és politikai összeköttetései révén a katonai kötelezettségek alól sikerült éveken keresztül kivonnia magát. A Brătianu-kormány bukása után konjunktúrája természetesen megszűnt és Medreának kénytelen-

ketlen vissza kellett vonulnia a veredések színteréről.

Igy Medrea megelégedett azzal, hogy mint a „Curecul” és „Universul” című bukaresti lapok tudósítója működjék, ahol erősen fajvédő „publicisztikáját” is érvényesíthette. Egyet azonban elmulasztott Medrea. Annak ellenére, hogy protoktorainak aranykora letűnt, ebben az évben nem jelentkezett a katonai hatóságoknál, bár már négy év óta katonaköteles és a katonai hatóságok már nagyon régen körözik.

Szombaton a kolozsvári rendőrprefektúrára szigorú rendelet érkezett, amelyben az ilfovi hadbírórság ügyessége uta-

sította a kolozsvári rendőrség katonai ügyosztályát, hogy Medreat azonnal tartóztassa le és mint katonaszökevényt, szállítsa Bukarestbe. Ennek alapján Restemar rendőrkomisszár letartóztatta az egyik kolozsvári bodegában Medreat. Ma délben bilincsbe verve az ucca közönségének élénk meglepetésére csendőrök kísérték a pályaudvarra Medreat, aki a csendőröknek szegyenében girva könyörgött, hogy vegyék le kezéről a bilincseket. A csendőrök azonban azzal az indoklással, hogy a letartóztatott diákvezér szökésétől tartanak, nem teljesítették a kérését és így Medrea bilincsekben verve teszi meg az utat Kolozsvártól Bukarestig.

A kormány elrendelte Kolozsvár városi tanácsának a maximális árak visszaállítását

(Cluj-Kolozsvár, február 18. Az Uj Kelet tud.) Az Uj Kelet annak idején közölte, hogy a városi tanács állandó választmánya január 31-ikén kísérletként felfüggesztette a maximális árakat, hogy a következő hónap folyamán megállapíthassa, vajjon a maximális árak eltörlésével és a szabadverseny segítségével megszűnfetheti-e végleg azt az állapotot, amely a maximális árak fenntartását megköveteli. Kolozsvár városi tanácsával egyidejűleg Temesvár, valamint Nagyvárad városi tanácsa is kísérletet tett a maximális árak felfüggesztésére, hogy az esetleg elérhető eredmények felmutatásával egyidejűleg memorandumban kérjék a kormánytól a maximális árak egyezsrmindenkorra való törlését.

A város gazdasági ügyosztálya napról-napra nyilvántartotta a maximális árak felfüggesztése utáni árul'anvást. A gazdasági ügyosztály nyilvántartása mint várható volt, az árak emelkedését mutatja. Egyes élelmiszerek árai abnormisan magasra szöktek. Így például a marhahús 27 és 29 lejről 35 és 40 lejre szökött, a sertéshús ára pedig majdnem 10 lejjel emelkedett, hasonlóképpen a zsir és a szalonna ára is. A kenyérrakabau nem állott be áremelkedés.

Az utóbbi hónapokban ez már a második kísérletezése a városnak a maximális árak felfüggesztése érdekében, de sajnos egyes mézárások és élelmiszerek kereskedők kapzsisága következményeként a kísérletezés mindkét esetben fiaskóval végződött s a mézárások alig 4-5 nap alatt 20-40 százalékkal emelték fel árait.

A város illetékes osztálya az egyre megismétlődő panaszok következtében értekezletre hívta össze a mézárásokat valamint a többi élelmiszerek kereskedőket. A város megbízottja az értekezleten rámutatott arra, hogy a mézárások és a többi élelmiszerek kereskedők tulajdonképpen maguknak ártanak, amikor a helyzettel visszaélnak és nem várják ki ezt az egyhónapot sem, anélkül, hogy árait a lehető legmagasabba emeljék. A mézárások megbízottja válaszában kijelentette, hogy az élelmiszer ára az utóbbi időben 3 százalékkal emelkedett s ezért a marhahús árát minimumian 4 lejjel voltak kénytelenek felerlelni. Az ipar- és kereskedelmi kamara nevében dr. Sever Pop alelnök hangsúlyozta, hogy a mézárások álláspontja teljesen indokolt, tekintve, hogy az élelmiszer

ára valóban emelkedett. Szerinte egy háromlejes áremelés teljesen indokolt. Az értekezleten jelen volt a klinikák adminisztrátora, aki, mint a közönség képviselője, kijelentette, hogy vél-ménye szerint a marhahús árának külön-ként 2 lejjel való felerlelése eléggé indokolt. Az értekezleten utolsónak ismét a város megbízottja szólalt fel és kérte az élelmiszerek kereskedőket, hogy ne éljenek vissza a maximális árak felfüggesztésének a tényével, hogy ezáltal provokálják a kormánynak közbelépését.

Ez a megjósolt közbelépés nemcsak a várattott magára, mert az árak abnormis emelkedése következtében az ipar és kereskedelemügyi minisztérium ma délelőtt táviratot intézett Kolozsvár tanácsához, amelyben felszólította, hogy sürgősen állítsa vissza a maximális árakat és hogy alkalmazkodjék a spekulatív törvényhez, amely előírja a maximális árakat. A távirati rendelet következtében a városi tanács állandó választmánya holnap délelőtt ülést tart a maximális árak ügyében.

Teljesen felbomlott a rend Kabulban

London, február 18. A lapok kabuli tudósításai szerint az afgán fővárosban az élelmiszerek hiánya kezd már katasztrofális helyzetet öltetni. A közbiztonságot a vidékről időnkint betörő rablóbandák veszélyeztetik. A fosztogatások napirenden vannak s a közállapotokban a legteljesebb zavar uralkodik. Nem lehet tudni, hogy a hadiszerecsenek tesz urrá az ország felett de a győztesnek rendkívül nehéz helyzete lesz, a mig rendet teremt a káoszban.

Kandahar és Jellelabad környékének törzsei el akarnak szakadni Kabultól s a vezetők kijelentették, hogy fegyverek-

kel találja magát szemben az az afgán trónkövetelő, aki egységes Afganisztánt akarja és centralisztikus hatalomra törekednek.

— Egy francia vitorlášahó tizenkilenc emberrel elsüllyedt. Párisból jelentik: Az atlanti-océáni partvidékről érkező hír szerint tegnap egy francia vitorlášahó tizenkilenc főnyi személyzetével viharba került és elsüllyedt. A vitorlášahó egy héttel ezelőtt indult Boulogneból az oceánra és azóta nem érkezett róla hír.

Nagy alkalmi vásár a jubiláló temesvári

WHITE HOUSE

(ezelőtt Délvidéki palota)

textiláruházában

Óriási választék!

Szenzációs árak!

29 február 19.

os szobor a szm-diszkrét mozdulata hallgatóságát. A áknak és új kife-ője ez a páratla-

Diminea

dolja ujság

császárrá

st. A belga fővá-ntett a fantaszti-ert Coty is kor-óuhoz szeretné a megrendült po-

Szö-zusa

an sokkal több amennyi ház-akásáért.

változtalni ezt a áma gazdasági éle-efolyásolja.

Nincs lakásinség

kolozsvári és dr. ködöttek után dr. esernovitznak kikül-beszédet mond és ta, hogy Romántá-képen lakásinség, ának eloszlva a la-nagyarányu építke-zel 3000 lakásból

ár ellőterjesztő s javaslátát, amely ünetésék, az adó-és a lakbértör-nelését követeli.

y őszobás lakásért

ü uriaszony lép é, ak, általános en adta elő, hogy óta nyomorban él, t egy vezérinspek-tet. A lakók nevé-lalt fel és kijelen-ldiámsak a háztu-keresztülvitelében. t véget a közgyü-veltség kolozsvári meg rendes évi egválasztotta a tá-

rismaniu

ere

nye a következő ornok 24 szava-szavazat, Muller ovici 1 szavazat. ty értelmében a rom jelölet ter-mánisztériumba, ki Temesvár új ános az a véle-y dr. Crismaniu Domasneanu tá-zavazatot kapta ek nyelvét.

A párisi kölcsöntárgyalások érdekes kulisszatitkai

**Mihai Popovici ott akarta hagyni a tárgyalásokat, mire Poincaré személyesen intervenált a meg-
egyezés érdekében**

Bucuresti-Bukarest, február 18. Az Uj Kelet tud.) A kölcsön és a stabilizáció befejezett tények immár és az ország közvéleménye sietett napirendre térni afölött a téma fölött, amely másfél esztendőn keresztül szakadatlanul izgalomban tartotta az ország lakosságát. Most már valóban kétségtelen az, hogy a kölcsön megvan, a stabilizáció operációján is túlestünk szerencsésen, — ám egy egész sereg kérdés maradt még mindig meglehetősen homályban a közvélemény előtt: hogy tulajdonképpen miértis kellett a tárgyalásoknak másfél évig elhúzódniok, milyen magatartást tanúsítottak a bankárok a tárgyalások során és nem utolsósorban, hogy a kölcsönszerződés feltételei mennyiben befolyásolják az ország gazdasági helyzetének kialakulását. Hogy mi történt a tárgyalások során a párisi bankárok dolgozószobáinak párnázott ajtajai mögött, arra vonatkozólag mind eddig hallgatni volt kénytelen a krónika, mert egy a román kormány, mint a bankszindikátus delegátusait szigorú fogadalom köötötte, hogy a tárgyalások anyagában semmit nyilvánosságra nem hoznak. A sajtó képviselőinek minden ilyen irányú kísérletei hiábavalóknak bizonyultak.

Miért hozták el a tárgyalások másfél évig?

És csak most, post festa, kezdenek a tárgyalások intímusabb és kényesebb részletei is a nyilvánosságra kerülni. A kormány egyes tagjainak néhány elejtett nyilatkozatából, vagy a delegáció tagjainak egy-egy kijelentésében napfényre kerülnek ezek a féltve őrzött részletek, amelyekből a jövő krónikusa majd össze fogja állithatni a háboru utáni Románia gazdasági katasztrófájának és heroikus újjáépítési kísérletezéseinek teljes anyagát. Az Uj Kelet bukaresti tudósítójának a parlament folyosóján alkalma volt a napokban beszélgetést folytatni a delegáció egyik tagjával, aki ugyan nem vett részt hivatalos megbízással a tárgyalásokon, de akinek mint Mihai Popovici legintimibb munkatársának, közvetlen alkalma volt betekintést nyerni az izzadt-ságos kölcsöntárgyalások kulisszái mögé. Első kérdésünk az volt a nyilatkozóhoz:

— Mondja meg nekünk őszintén, mi volt a tulajdonképeni oka annak, hogy a tárgyalások másfél esztendőig húzódtak el.

A „prin noi insine“ bőjtje

— Ez a kérdés sokkal komphkáltabb — hangozott a válasz — semminthogy azt néhány szóval el lehetne mondani. Az emberek nem tudják megérteni azt, hogy az a Románia, amely tíz esztendőn keresztül seprével üzte és hajszolta ki az országból a külföldi tőkét és vállalkozó kedvet, hogy az ország, amelynek költségvetése ötmilliárdos defficitet tüntetett fel éppen a tárgyalások

esztendejében — és amelynek egész sereg rendezetlen, vagy rendetlenül fizetett külföldi adóssága volt, hogy az ország nem léphetett fel, nem csaphatott a bankárok asztalára, hogy adtok, vagy nem adtok. Hihetetlenül nagy és román delegációnak Párisban végzetromán delegációnak Párisban végzetnie kellett. El kellett osztatni azt a kínos atmoszférát, amelyet részint az ellenséges propaganda, részint pedig a liberálisok idegenfalo gazdaságpolitikája teremtettek az ország köré. Azt kell mondanom, hogy szinte lépésről lépésre kellett teret hódítanunk. A bankárok egy egész sereg gazdasági és politikai természetű kérdésre kertek a delegációtól kibarító, fontos és bizonyítékokkal alátámasztott válaszai

Hogyan tárgyalnak a bankárok a liberálisokkal

— A bankárok igen udvariasan viselkedtek a tárgyalások során, de fölötébb jözanok és óvatosak voltak. A liberális kormányral szemben ahhoz a taktikához folyamodtak, hogy az egyik feltételt a másik után állították fel a delegációnak és pedig nem egyszerre, hanem egymásután. Victor Antonescu kilenc ilyen feltételnek a teljesítése kökilene ilyen feltételnek a teljesítése körül forgott. Természetesen Bratiannu Vin tila talán nem is annyira gazdasági, mint inkább politikai szempontból tartotta szükségesnek és sürgősnek a kölcsönt és megadta a feltételeket. Az azonban, hogy bukásuk pillanatában a tárgyalások már végetértek, merő valótlanság. Még egy egész sereg kérdés rendezése maradt elintézetlenül és pedig a súlyosabbik és nehezebb része a tárgyalásoknak: a kölcsön nagysága, kibocsátási arfolyama, a kamatláb, stb. Két héttel a kölcsön megkötése előtt értok el a tárgyalások kritikus pontjukt. A kibocsátási arfolyam és a kölcsönösszeg nagysága körül nézeteltérések támadtak. A bankárok mereven kitartottak álláspontjuk mellett, nyilván arra spekulálva, hogy Románia annyira angolban, hogy minden feltételüket teljesíti és nem fogja kockáztatni egy új kölcsön felvételének bizonytalanságokkal teli, de mindenesetre hónapokat igénylő útját.

Popovici Mihai energikus fellépése

— Mihai Popovici pénzügyminiszter azonban hihetetlenül energikus és intranzigensen lépett fel. Kijelentette a bankároknak, hogy ilyen körülmények között lemond a kölcsön megkötéséről és más uton fogja aa stabilizáció sikerét garantálni. Ez egy szombat éjszaka történt hajnali három óratájában és nyolcórás szakadatlan tanácskozás után. Másnap a pénzügyminiszter már egyáltalán nem lépett kontaktusba a bankárokkal, de audienciát kért Poincaré miniszterelnöktől. Délután öt órára tűzték ki az audienciát. A pénzügyminiszter közölte Poincaréval, hogy a bankárok feltételeit nem tudja teljesíteni, a tárgyalásokat megszakítja és hazautazik. Mindenesetre köszöni Poincarének eddig tanúsított jóindulatát.

— A francia miniszterelnök, akit Popovici bejelentése rendkívül meglepett, azonnal felvette a telefonkagylót és intézkedett. Kérte Popovicit, hogy elutasasát huszonegy órával halassza el, másnap délelőtt a bankárok ismét keresték a román delegációval való találkozását és közölték, hogy hajlandók feltételeiket megmásmítani. Ez volt a kölcsöntárgyalások legkritikusabb pontja és kétségtelenül Mihai Popovici energikus fellépésének és a francia miniszterelnök intervenciójának köszön-

hető, hogy ez az utolsó akadály is elharult a kölcsön megkötése elő.

Hogyan törlesztik a kölcsönt

— Mennyiben érinti az állam költségvetését az, hogy a monopol jövedelmei a kölcsön visszafizetésére és törlesztésére vannak lekötve.

— Mint ismeretes — mondotta a nyilatkozó — a kölcsönt az autonóm pénztár vette fel, amely viszont a hozzá befolyó monopol jövedelmeiből gondoskodik a kölcsön törlesztéséről. Amennyiben a monopol jövedelmei meghaladják az évenként visszafizetendő összeg

A szocialista internacionalé a kisebbségek védelméért

London, február 17. — A szocialista Internationalé Londoni kongresszusának hétfői ülésén az Internationalé nemzeti kisebbségi csoportja nevében Bauer Ottó osztrák delegátus határozati javaslatot terjesztett be, amelyet a kongresszus rövid vita után egyhangulag magáévá tett. A határozati javaslat szerint a szocialista Internationalé a népszövetségi tanács márciusi ülészakán a kisebbségi vitával kapcsolatban a következő három követelést állítja fel:

1. A nemzeti kisebbségek nemzetközi védelmét valamennyi kisebbségre ki kell terjeszteni, tehát az Olaszországban élő német és szláv kisebbség

nagyságát, egy a különbözet automatikusan az állam kasszájába kerül vissza amennyiben viszont nem érnek el, egy a különbözetet az állam kasszájából fizetné az autonóm pénztár. Természetes dolog, hogy a RMS jövedelmeinek máshova fordítása érzékeny, csaknem hárommilliárd lejes hiányt teremt az ország költségvetésének bevétel oldalán. Ezzel szemben viszont nem szabad elfelejteni, hogy a kölcsön jelentékeny része beiso és külső adósságok törlesztésére fordítatik, ami viszont a kudás oldalon mentesíti az államot egy jelentékeny vételtől, úgyhogy az egyensúly természetesen a jövőben is meglesz. A CFR és a többi állami üzemek reorganizálásával és lukratívává tételével, az állami javak megfelelő tökébefektetés révén való racionális kiaknázásával az állam bevételei a közeli jövőben olyan jelentős mértékben fognak emelkedni, hogy meggyőződésem szerint a következő költségvetésében nemcsak hogy hiány nem lesz, de azok jelentős fölösleget is hoznak az államnak.

2. A nemzeti kisebbségek nemzetközi védelmét ki kell építeni, hogy a zárt nyelvterületen élő kisebbségek demokratikus önkormányzatot kapjanak, a szétszórtan élő kisebbségeknek pedig biztoitsák a teljes egyenjogúságot, nyelvük szabad használatát, kisebbségi iskolák fenntartását és kulturájuk fejlesztését.

3. A nemzeti kisebbségek panaszainak felfülvizsgálására rendszeresített népszövetségi eljárást hatályosabbá kell tenni oly módon, hogy a Népszövetség keretén belül állandó panaszbizottságot tetsítsenek a kisebbségi panaszok kivizsgálására.

Szovjetország harcias hangu ultimátumot intézett a kabuli emirhez

Ujabb súlyos angol-orosz összekötözés küszöbén

London, február 17. — Oroszország ultimátumot intézett Afganisztánhoz, illetve Afganisztán kabuli uralkodójához. A Daily Express szerint a kabuli angol ügyvivő már jelentést tett a Foreign Office-nek az ultimátum tartalmáról. Oroszország negyvennyolc órában belül kártérítést követel azért a rossz bánásmódot, amelyben az orosz altalvalók, főleg az Amanullah rendelkezésére bocsátott tíz orosz instruktortiszt Amanullahnak szállított és az új emir részesültek.

A szovjetkormány továbbá követeli hogy az új emir azonnal fizesse ki az Amanullahnak szállított és az új emir kezébe került nagymennyiségű hadianyagért járó 5 millió fontot. Ha az orosz ügyvivő negyvennyolc órában belül nem kap kedvező feleletet, az orosz kormány föntartja magának azt a jogot, hogy minden olyan intézkedést megtegyen, amit célszerűnek lát alatt valói szabadságának és becsületének megvédésére. Ez az utolsó passzus azt jelenti, hogy Szovjetország katonai beavatkozástól sem riad vissza Természetesen az afganisztáni háborus konflagráció nem maradhat elszigetelt jelenség s amely pillanatban az orosz csapatok Amanullah támogatására megindulnak Kabul felé, a hindu határ mentén összpontosított angol haderő se marad tétlen.

A távoli Afganisztánban lejátszódó

események így könnyeen világkatasztrófához vezethetnek, vagy legalább olymértékű komplikációhoz, mint amelynek két-három év előtt Kinában történtek az angol haderő és a szovjetdiplomták között. A szovjet ultimátuma azonban aligha jelenti mást, mint fenyegetést és la moszkvai kormány óvakodni fog attól, hogy lángbaborítsa az egész világot. Londonban politikai körökben az ultimátumnak ez ezért nem tulajdonítanak különösebb fontosságot.

RED BY

paprikát

édes, nemes minőségben, főfísztelendő Fuchs Benjámint forábbi ur hechscherével, legolcsóbb napiárban szállít az

Imperial

paprikatermelő és őrlő rt. Oradea Str. Minerol No. 83. Telef. 955.

Mintázott ajánlattal készséggel szolgálunk.

Alulírottak lesújtva jelentjük, hogy a drága jó gyermek, férj, családom, testvér, sógor és jótekönyelku emberbarát

Strul Mór

gyárigazgató
45 éves korában, hosszas szenvedés után folyó év február 11-én este 7 órakor meghalt.

Eméke legyen áldott!
Mercuria Ciuc, 1929 február 11-én.
özv. Strul Mihályné sz. Mendel Birna
özv. Strul Morae sz. Haupmann Anna
telésége.

Dezso, Izso és Bandi gyámok.
Aba Henrikné sz. Strul Frida
Bermann Jozsefné sz. Strul Lenko
Klopot Rezsőné sz. Strul Erzi
Aclairad Ilésné sz. Strul Aranka
testvérel.

Apósa, anyósa, sógoral és kiterjedt rokonság.

Kedd, A tö Abé

(Bécs, sítójától, ná, anna a Wo megbuko Worony kötenyke ne ujjon szálljanal magukat, irassanak ceptet. vizsgálat vanak tei és tu zött nem több sala zottság u ziallatok val kísér rendezett és ez a j tódusra, biztak ha dejük utá ban.

A bécsi vosprofes ama bizot emberek lósség me now nem rigyek eg feljebb Pa galmazott ipar ezek Első Majo részvénye hatnak be

Am ugy pitást nye év óta az a tízenyo 1870-ben az átlagos Fél évszáz paralízis, (már), tová sággal me embereit. fészor elm óta figyel mat és nem mind vankilenc Ezek az en fészor — ügyi szabá évtizeddel hatták vol

A gyülé hogy a min reményéne lehet gond élet megh a patriárka kévalóság nem arról, friss életke fészor a m zöket aján embereknél

1. Tartó főlölegesen csak alkalm egy diszbe a nagytük aryagesere annak euly Csak aki n

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Ma ton Ernő.
Feloldó szerkesztő: J. Andor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Kasziner Rezső,
Str. Caroli 81.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak
törzsszerkesztésével engedjük meg.

A belügyminiszter módosította Kolozsvár költségvetését. Az elmúlt január 31-én a városi tanács által megszavazott költségvetéssel Simon pénzügyi tanácsos mintegy héttel ezelőtt utazott le Bukarestbe, hogy azt jóváhagyás végett a belügyminiszternek előterjessze. Simon tanácsos tegnap érkezett vissza Bukarestből a módosított költségvetéssel és ma délelőtt számolt be utjának eredményéről a polgármesternek, valamint a választmány többi tagjainak. Simon tanácsos utjának eredményeképpen március elsejére ismét összehívják a nagytanácsot, hogy a költségvetés módosított pontjait letárgyalhassák.

Javult az angol király állapota. Londomból jelentik: A király tegnap hosszabb időt nyitott ablaknál töltött a bograri villa napsütéses szobájában. Állapotában a javulás tartós.

Hajnali beszélgetések Jókairól. Ezen a címen kezdi meg cikksorozatát Nagy Endre a Nyugat február 16-iki számában. Rákosi Jenőről Schöplün Aladár ír tanulmányt. Kosztolányi Dezső és Feleky Géza pedig Rákosival való utolsó találkozásukat és személyes élményeiket írják meg. Lengyel Géza Buda építészeti problémájával, Ignotus a magyar irodalom külföldi ismertetésének kérdésével, Braun Róbert pedig Upton Sinclairnek a Sacco-Vanzetti esetről szóló új regényével foglalkozik. Illyés Gyula Szép Ernőről ad költői portrét új verseskötete megjelenése alkalmából. A szám szépirodalmi részéből kiemeljük Pap Károly elbeszélését, Füst Milán regényét, Gellért Oszkár, Juhász Géza és Marschalkó Lia verseit. A Figyelő-rovatokba Tóth Aladár, M. Pogány Béla, Szenes Piroska, Schöplün, Kürti Pál, Ignotus Pál és Rabinovszky Marius írtak aktuális témákról. A szám ára 60 lej; negyedévi előfizetés 300 lej. Főbizománys: Pallas, Cluj, Strada I. Rațiu A.

Purgen (Purgó)-Bayer

A tárgy-ocnai fegyintézet lakói lemondanak keresetükről, hogy a besszarábiai éhezőkön segíthessenek. Bukarestből jelentik: Megható elhatározásra szánták el magukat a tárgy-ocnai fegyintézet lakói. A fegyházban csak több évi kényszermunkára elítélt rabok vannak, akik naponta nyolc órát a sóban dolgoznak. Munkájukat a fegyház igazgatósága honorálja, szokta olyanformán, hogy a napibér az illető fogoly számlájára kerül s amikor bűntetését leülte, egész összegben kapja ki keresményét. Tegnapelőtt valaki hírről hozta a fegyházba, hogy Tighina besszarábiai város lakóit az éhínség fenyegeti és a környéken is rettentő a nyomor. Erre a rabok gyűjtést kezdeményeztek a besszarábiai éhezők részére. Sokan lemondtak eddigi egész keresményükről és 24,500 lejű jegyzetek le a besszarábiai éhezők részére. Aztán megkérték a fegyház igazgatóságát, juttassa el a pénzt a besszarábiai segélybizottságnak.

14 napos olcsó selyemelésűsítése

„LYONNAISE“

gyári lepakatánál Str. Regina Maria 3. sz.

Rablógyilkosság egy tyuk miatt. Jasiból jelentik: Két ismeretlen férfi tegnap éjjel behatolt Mocanu Ioan vasuti ör udvarára és onnan ellopott egy tyukot. Mocanu a baromfiak kotkodácsolására felébredt és vasvillával kezében a tolvajok után vetette magát. Az volt a szándéka, hogy a legközelebbi rendőrszót figyelmezteti a lopásra. A tolvajok ezt észrevették és egy szük uccába csalták a vasuti őrt, ahol egyikük revolverrel agyonlőtte. Mocanút csak reggel találták meg ájulatlan, vérbefagyva, a kórházba szállították, ahol néhány óra múlva meghalt. A gyilkosoknak nyomuk veszett.

Mindazon mérgezési esetek leküzdésénél, melyeket romlott élelmiszerek, valamint tulsok ivás és dohányzás, vagy morium és kokain élvezete idéz elő, a természetes „Ferenc József“ keserűvíz használata fontos segédeszköz képez. Hires orvostudományi könyvekben fejezik ki azt is, hogy a Ferenc József víz többek közt ólommérgezésnél nemesek meggyógyítja a makacs székrekedést, hanem mint specifikus ellenszer is kifejti kitűnő hatását. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

AZ ISKOLA TERHE alatt sápadta, vészavá lett gyermekek a leggyorsabban úgy kapnak erőt, ha a reggeli és uszonnatejhez 2-3 kávéskanál **Ovomaltine-t** adunk.

Halálozás. Lauber Hermanné f. hó 15-én, pénteken a kolozsvári Vöröskereszt kórházban 44 éves korában házasságának huszadik évében elhunyt. Lauber Hermanné halálával a szászrégeni Izr Nőegyletet, melynek agilis tagja volt, pótolhatatlan veszteség érte, adakozó, nemes szíve minden jótékony sági mozgalom élére állította. Halálát családján kívül széleskörű rokonság gyászolja. A megboldogultat 17-én, vasárnap délután a szászrégeni zsidó temetőben helyezték örök nyugalomra az ottani zsidó társadalom osztatlan részvéte mellett.

Megjelent a «Remény» ifjúsági folyóirat februári száma. Tartalma: Dávid csillaga (regény), Lehmann A zsidók nagy védője. Cserkészlet, bélyeg, sakk, rejtvény rovat. Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában.

Antimilitarista propaganda a francia haditengerészetben. Párisból jelentik: Touloni jelentés szerint a francia hajóhadhoz tartozó cirkálók legénységében körében villafancái időzésük alkalmával antimilitarista röpiratokat terjesztettek. A touloni kikötői rendőrség erélyes nyomozás indított, hogy a propagandisták kilétét felderítse.

Behounek tanár előadása a pápa előtt a Nobile-expedícióról. Rómából jelentik: A pápa megívta Behounek Ferenc pápai tanárt, aki tudvalevőleg résztvett a Nobile-expedícióban, hogy tartson előadást az északsarki expedícióról és annak eredményéről. Behounek tanár csütörtökön jelent meg a Vatikánban, ahol a pápa nagy érdeklődéssel hallgatta a professzor fejtegetéseit. Az előadáson jelen volt Nobile labor-nok is.

Toboroz az osztrák Heimwehr. Bécsből jelentik: Február 24-re a szociáldemokrata védőrség toborzó és propaganda meetinget tart Bécsben s ugyaneze a napon a Heimwehr Meidling külvárosában propaganda négyülést hívott össze.

Ejegyzés. Fraenkel Duci Kolozsvár és dr. Szentár László orvos, Zilah jegyesek

Cowboyok hősi harca a hóval egy kisleány életéért. Newyorkból jelentik: A Rocky Mountains hegyvidékén hetek óta olyan nagy hóvihár dühög, amely az egyes városokat és telepkeket teljesen elzárta a külvilágtól. Egy ilyen tanyán, amelyet háromméteres hó vett körül, vakbélgyulladásban megbetegedett egy tizenegy éves kisleány. Apja szánon akarta az ötven kilométerre eső legközelebbi városba vinni, de reggeltől estig küzdött a hóviharral és kénytelen volt visszafordulni. Megtádkák az esetet a környéken lakó cowboyok, valamennyien összegyűltek, összeszedték összes lovaikat és két napos emberfeletti küzdelem után keresztülvágták magukat a kislánnyal a városig. A szörnyű uton tizennyolc ló hullott el, de a gyermeket még idejében megoperálták és megmentették az életnek.

Halálozás. Blum Izidor köztisztelőben álló váci kereskedő hétfőn reggel hosszas szenvedés után meghalt. Temetése kedden megy végbe. A gyász hír részvétet keltett Nagyváradon is, ahol az elhunytban Blum Zsigmond, az E. Sz. N. Sz. nagyváradi főltkára és Blum Vilmos kereskedő édesapjukat gyászolják.

Gazdasági bojkottot követelnek az amerikai szenátusban a Kellogg-paktum megszegése esetén. Washingtonból jelentik: Capper szenátor indítványt nyújtott be a szenátusban, hogy helyezze bojkott alá azt az országot, amely aláírta ugyan a Kellogg-paktumot, de nem tartja be. Borah szenátor az indítvánnyal kapcsolatban újságírók előtt úgy nyilatkozott, hogy a javaslatl egyáltalában nem rokonszenvez, mert a szankciók alkalmazását mindig veszedelmesnek tartotta és a gazdasági bojkott végeredményben csak újabb háborúra vezetne.

HOGY MEG NE KAPJA az influenzát, szopogasson **Anacol**-pasztillát. Egy phiole ára 37 lei.

Mindkét kezét amputálni kellett egy francia radiológusnak. Párisból jelentik: Tuchin orvosnár a kórház radiológiai laboratóriumának vezetője kénytelen volt idő előtt nyugalomba vonulni, mert a rádiummal való állandó érintkezés miatt először az egyik, utóbb a másik kezét is amputálni kellett. Az orvosnár a kormánytól és a francia akadémiától életjáradékot kap.

Újabb vasuti bombamerényetek Mexicóban. Londonból jelentik: Mexico-city-i jelentés szerint egyik vonat ellen újabb bombamerényetet követtek el. Két vasuti kocsit súlyosan megrongálódott. A merényletnek 4 halottja és 9 sebesültje van. A banditák 4 utast tuszul magukkal vittek.

A világipar legfontosabb termelő-ágai közé kerül az újságcsinálás. A nemzetközi munkaügyi hivatal közleményeinek legutolsó számában érdekes adatokat közöl az újságírásról. Eszerint 1926-ban Németországban 3812 napilap és 4309 hetilap jelent meg, Belgiumban 1100 újság, Kanadában 1500. Kinában több ezer, Spanyolországban 2000-nél is több, Dániában a 750-hez és havi folyóirat mellett 320 napilap 1.100.000 példányszámmal, ami minden harmadik lakosra egy újságot juttat. Amerikában 1920-ban 2400 napilap és 14.800 hetilap jelent meg. 1914-ben még csak 28,700,000 példányszámban jelentek meg az amerikai lapok, de már 1923-ban 35,730,000-re emelkedett ez a szám. Az újságcsinálásban 10,267 üzem és 238,350 alkalmazott volt. Ugyanígy nagyarányú a fejlődés Franciaországban. Párisban egyedül több mint 100 napilap jelenik meg. Anglia naponta 2400 újságot hoz ki, közülük néhány napi 1,000,000 példányszámmal. Olaszországban, Hollandiában ezer lap jelenik meg állandóan, Japánban 3000-nél több, 1924 végén Lengyelországban 500-nél többet számoltak. Svájc 2000 újságot és folyóiratot termel, minden 2000 lakosra egy újság jut. Csehszlovákiában szintén 2000 lapot számoltak össze, közülük 710 Prágában jelenik meg. Az újságipar lassanként a világ legnagyobb termelő ágának sorába kerül.

Primo de Rivera felhívást intézett a hazafias egyesületek tagjaihoz, hogy jelentsék be mindazok neveit, akik ellenségesek az országnak. Madridból jelentik: Primo de Rivera miniszterelnök felhívást intézett a hazafias egyesületekhez és felszólításban felhívja a hazafias egyesületek tagjait, hogy jelentsék be mindazoknak a neveit, akikről tudják, hogy ellenségei Spanyolországának. A miniszterelnök szokatlan felhívása óriási meglepetést keltett Spanyolországban és Primo de Rivera szükségét érezte annak, hogy elhatározásának magyarázatát adja az újságok előtt. A diktatura ugyan nagyrészt befejezte már munkáját — mondotta a spanyol miniszterelnök — azonban semmiesetre sem engedhető meg, hogy az ország ellenségei ellenzéki blokkba tömörülve ártsanak az ország érdekének, ezért továbbra is a legkérelmezlenebbül fogok velük szemben eljárni.

Földrengés volt Szibériában. Moszkvából jelentik: Az ázsiai Oroszországban nagyobb területre kiterjedő földrengés volt. Közelebbi részleteket a katasztrófáról a hideg és havazás miatt megszakadt táviróösszeköttetések hiányában egyelőre még nem tudnak.

Comitetul Scolar Judetan Satu-Mare. No. 110—1929.

PUBLICATIE.

Se aduce la cunostinta generală, că în ziua de 8 Martie 1929, orele 19 a.m. se va ținea licitație publică, prin ofertă închise și sigilate la Casa Pădurilor București și la Directia Silvică din Sighet pentru vinderea a lor 6752 m. steri lemne de foc, de fag de doi ani depozitate în gara Firiza, lângă Baia Mare, proprietatea Comitetului Scolar Judetan Satu-Mare.

Condițiile se pot vedea la Institutul sus arătate.

Satu-Mare, la 15 febr. 1929.

Presedinte: Secretar:

(ss) Dr. Andrei Dobosi (ss) Dariu Pop

Meg

Készül

(Bucurest) Uj Kelet... kedelemtör... ra kiküld... tését. A... dr. Zachar... rok, dr. C... tache ügy... dikatus ké... termelő sz... a szőlőter... Teodorescu

Rö

A gyár

(Cluj-Kolozs) tudostojat... értesulesar... kedelemtör... k a vánt... kálakok. A... küldtek a... tartott hely... az így össz... tagu minis... gozia. Ezek... ellenőrző... berális kor... tárgyalások

Az összes... miniszter... ctókiál lá

adban az i... dasági érde... folytassa le... megalkotás

Meg a st... kezdése elő... miniszter... nek arra, h... elkészül, az... kepeni vá... most aktuá... niszter már... gazdaság, i... tók különb... avatott könt

Március... sét a Lloy... nikaj iróda... a Frankfurt... widesen me... téseli kon... tettel a hat... ros összekö... man Általa... közatának k... vezekedés in... ruár elsejér... nek vezetőj... lett. Féltré... meg kell en... zoda cégé... fegyzi jogé... március els... halmi és akk... működését

Nemet aj... dasági gépe... cég ajánlat... mezőgazdas... ajánlat szer... mány rende

Közgazdaság

Megengedik a 40 fokos szeszes italok forgalombahozatalát

Készül a szeszesitaltörvény új végrehajtási utasítása

(Bucaresti-Bukarest, február 18. Az Uj Kelet tud.) A borhamisítás elnyomására és a szeszesitalokkal való kereskedelemről szóló Garoflid-féle törvény végrehajtási utasításának átdolgozására kiküldött bizottság megtartotta első ülését. A bizottság tagjai a következők: dr. Zacharia és Sumuleanu professzorok, dr. Caragea vegyész-mérnök, Iosef-lache ügyvéd, Seuer Camill a likörszindikátus képviselőjében, Ghetza a bortermelő szindikátus részéről, Ardeleanu a szőlőtermelők részéről, Bărcănescu és Teodorescu a borászati igazgatóság és

Riga a pénzügyminisztérium részéről. Az ülés rendkívül viharos lefolyású volt. A bizottság tagjainak többsége ugyanis azt javasolta, hogy az új végrehajtási utasítás engedje meg a szeszesitalok erősségének 30 fokról 40 fokra való emelését. A pénzügyminisztérium és a közegészségügyminisztérium képviselői tiltakoztak ez ellen, de kisebbségben maradtak. A bizottság határozta az alapján a készülő új végrehajtási utasítás meg fogja engedni, hogy a szeszesitalok 40 fokos erősségűek legyenek.

Rövidesen megkezdődnek a vámtárgyalások

A gyárilpar kompromisszumot hajlandó kötni a mezőgazdasággal

(Cluj-Kolozsvár, február 19. Az Uj Kelet tud.) Hivatalos helyen szerzett értesülésünk szerint az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban befejeződtek a vámtárgyalások előkészítő munkálatai. Az összes inspektorátusok beküldték az egyes iparvállalatoknál megkötött helyszíni vizsgálatok eredményét és az így összegyűjtött adatokat egy husztagú miniszteri bizottság már fel is dolgozta. Ezeket az adatokat a minisztérium ellenőrző anyagként használta fel a liberális kormány által tavaly lezárt vámtárgyalások anyagához.

Az összes adatok birtokában a minisztérium már megfelelő instrukciókkal látta el a tárgyaló bizottságot

abban az irányban, hogy az egyes gazdasági érdekeltekkel milyen irányban folytassa le az új behozatali vámtarifa megalkotására irányuló tárgyalásokat.

Még a statisztikai adatgyűjtés megkezdése előtt, mint emlékeztetés, Madgerau miniszter ügyletet tett a gazdasági életnek arra, hogy mihelyt ezzel a munkával élkezzen, azonnal megkezdje a tulajdonképeni vámtárgyalásokat. Ez az ígéret most aktuális lett és hír szerint a miniszter már is kontaktusba lépett a mezőgazdaság, ipar, kereskedelem és a fogyasztók különböző érdekképviseleteivel. Beavatott körök véleménye szerint,

a nyilvános vámtárgyalások talán még ezen a héten kezdődnek.

A vámtárgyalások megkezdésével kapcsolatban meg kell említenünk, hogy a minisztérium ipari ankétéval párhuzamosan az UGIR is összegyűjtötte különböző iparágak termelési viszonyaira vonatkozó adatokat. A gyárilparosok a tárgyalások megkezdésekor azt a kívánságukat fogják előterjeszteni, hogy

a kormány hozza nyilvánosságra a hivatalos ipari ankét eredményeit, mert hátha azokban téves megállapítások is vannak, de bizonyára egész sereg olyan adat is van bennük, amely a gyárilpar adataival megegyezik és így ezeknek a pontoknak a megvitalása csak fölösleges idővesztést jelentene. Ezzel szemben a kormány azt akarja, hogy a gyárilpar terjessze elő kívánásait, amelyeket a vámtárgyalási bizottság saját adatai alapján fog elbírálni. Általános vélemény szerint egészen bizonyos, hogy egyes iparágaknál a kormány teljesen meg fogja szüntetni az eddigi vámvédelmet, másoknál pedig meg kellően mérsékelni fogja.

A gyárilpar körében nem idegenkednek egy olyan megoldástól, amely a mezőgazdaság abszolút jogos érdekeinek figyelembevételével jönne létre a kormány jövőendő vámpolitikája tekintetében.

Március elsején kezd meg működését a Lloydul Roman kolozsvári technikai irodája. Megírta az Uj Kelet, hogy a Frankfurti Általános Biztosító Rt. rövidesen megkapja Romániában a működési concessziót és erre való tekintettel a hatalmas német intézettel szoros összeköttetésben álló Lloydul Roman Általános Biztosító Rt. üzleti háborzatának kibővítésén dolgozik. A szerződés irányítására az intézet február elsején irodát állított fel, amelynek vezetője Farkas Andor vezértitkár lett. Felreértések elkerülése végett meg kell említenünk, hogy a technikai iroda cégét, kizárólag Fekete Andor vezér jogérvényesen, aki új pozícióját március elsején fogja véglegesen elfoglalni és akkor kezdi meg tulajdonképeni működését a technikai iroda is.

Német ajánlat Romániának mezőgazdasági gépek szállítására. Egy berlini cég ajánlatot terjesztett a kormány elé mezőgazdasági gépek szállítására. Az ajánlat szerint a gépeket maga a kormány rendelné meg, illetve a cég olyan

gépeket szállít, amelyeket megrendelnek tőle Amennyiben az ajánlatot elfogadják, a berlini cég 15 millió márka hitelt is hajlandó nyújtani a kormányoknak.

Meggyorsítják az inséges vidékek gabonájának beszerzését. Mintegy hat hete már annak, hogy a kormány 5000 vagon gabona vásárlására adott megbízást a szövetkezetek országos központjának az inséges vidékek ellátása céljából. Az akció azonban nehezen indult, mert ma ezt a nagy mennyiséget nem lehet a piacon beszerezni. Késleltette a lebonnyolítást az a megfontolás is, hogy 5000 vagon gabonának egyszerűen való bevásárlása olyan áremelkedést vonna maga után, hogy a célra szánt összeg nem volna elegendő. A kormány gazdasági bizottsága legutóbbi ülésében behatóan foglalkozott ezzel a kérdéssel és elhatározta, hogy meggyorsítja a gabonaakciót és ennek érdekében legközelebb tárgyalás alá veszi az időközben befutott újabb gabonabeszerzési ajánlatokat.

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Kedden fél 9-kor: Jazz hangverseny és kabaré. (Különleges újdonságok. Teljes nagy jazz-zenekar a színpadon. Tschaiikovszky, Rubinstein művei jazz-zenekarral. Részletek Carmenből, Aida-ból, jazz-átiratban. Rimsky Korzakow, Paul Whitman, Donaldson, Henderson stb. művei. Modern tánc-kreációk és magánszámok speciális új beállításban. Egyfelvonásos újdonságok. Konferál: Komdor Ibolya Zenei vezérlők: Komjáthy Károly és Török Emil. Rendező: Ihász. Napi bérlet 27 sz. C. Ssz: 271.)

Szerdán fél 9-kor: Mirele Efos. (Lidia Potoczka jiddis művész-színházának első vendégjátéka. Mérsékelt emelt helyárakkal. Bérletszűnet. Sorozatszám: 272.)

Csütörtökön fél 9-kor: En és a hugom. (A párisi és budapesti színházi évad legszenzációsabb, legragyogóbb sikerű vígjáték-újdonsága. Poór Lili föllépésével. Première-bérlet 29 sz. Ssz.: 273.)

Csütörtökön 11-kor: I. Az anya. II. A sátán maszkja. (Lidia Potoczka művész-színházának második vendégjátéka. Mérsékelt emelt helyárakkal. Sorozatszám: 274.)

Pénteken fél 9-kor: En és a hugom. (2-odszor. Napi bérlet 28. sz. A. Sorozatszám: 275.)

Szombaton d. u. 5 órakor: Bölcsődal. (Újdonság. Poór Lili föllépésével. mozhelyárakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lejes jegyárakkal. Ssz.: 276.)

Szombaton fél 9-kor: És és a hugom. (3-adszor. Napi bérlet 28 szám, B. Ssz.: 277.)

Szombaton este 11-kor: Két világ között. Lidia Potoczka művész-színházának harmadik vendégjátéka. Mérsékelt emelt helyárakkal. Ssz.: 278.)

Vasárnap d. u. 3-kor: Romeo és Julia. (Mozhelyárakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lejes helyárakkal. Ssz.: 279.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Kedden 4-kor és 6-kor: A könnyek asszonya.

Szerdán d. u. 1-kor és 6-kor: A Kaméliás hölgy. (Norma az élet királynője.) (10 felvonásban. Rendező: Fred Nible főszereplők: Norma Talmagde Gilbert Roland és Beregi Oszkár. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.)

Csütörtökön 4-kor és 6-kor: A kaméliás hölgy.

Pénteken 4-kor és 6-kor: A kaméliás hölgy.

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Vasárnap délután: Hellers ügyész.

Kedd: Hét eladó lány. (Herczeg Ferenc Gyurkovits fiuk című vígjátékának román átültetése. A fordítás munkáját I. Venciu, a román színház művésze végezte.)

Szerda: Zsidónő. John Sullivan vendégjátékával.

Csütörtök: Medea (gyermekelőadás.)

Pentek: Tosca. John Sullivan vendégjátékával.

Szombat: Hét eladó lány.

Vasárnap d. u.: Ember, aki a halálát látta.

Vasárnap este: Lohengrin. Wagner hatalmas operájának reprize John Sullivannal, akinek ez a leghíresebb szerepe. Maria Snejmanak, a bucaresti opera énekesnőjének fellépésével.

Hétfő: Szóktetés a szerájból.

Kedd: Liliom. Bemutató.

Szerda: Lohengrin John Sullivannal és Maria Snejmanal.

Csütörtök: Medea (gyermekelőadás.)

A színházi iroda közleményei:

En és a hugom. A párisi színház legmulatságosabb és legértékesebb sikerű vígjátékújdonságának bizonyult Verneuil legújabb darabja, az En és a hugom.

A mai jazz-hangverseny. Oriási sikerre volt annak a modern jazz-hangversenynek, amelyet nemrégiben a színház rendezett. A közönséget meglepte, valóságos frappirozta az az új ritmus, az új hang a sok szín a változatosság, amely ebből a hangversenyből kiáradt. A modern jazz-muzsika híres és divatos nagyjai mellett a régi klasszikusok jazz-átirata is rendkívül tetszett a közönségnek épen úgy, mint a kis egyfelvonásos tréfák, magánszámok és táncok. A közönség óhaját teljesíti a színház, amikor ma este megismétli rendezés bérletfolyamban ezt a jazz-hangversenyt.

Holnap este mutatkozik be Lydia Potoczka jiddis színtársulata. Oriási érdeklődés előzi meg Lydia Potoczka-jának, a világhírű lengyel színésznőnek bemutatkozását. Az első darab, Iacob Gordin Mirele Efosz című drámája lesz. Ebben Lydia Potoczka egy olyan nagyszonyt fog játszani, aki gyermekei iránt érzett szeretetének és áldozatkész jóságának áldozata. A diva annyi illúziókkal drámaisággal játsza meg ezt a szerepet, hogy egyes jeleneteknél szem nem marad szárazon. Csütörtökön este 11 órai kezdettel az Anya című 3 felvonásos színjáték megy ez azonban csak két órát vesz igénybe és így Lydia Potoczka egyik leghatásosabb szerepét, fogja eljátszani a Sátán álarc című egyfelvonásos szatirában, amelyet Conrad Veidt írt.

Ma még a Könnyek asszonyát vetítik a magyar színházban. Ma két mozi előadás lesz a magyar színházban. Az elsőnek 4 órakor, a másodiknak 6 órakor van a kezdete. A legszebb, legmélyebben megható filmdráma, a 8 felvonásos Könnyek asszonya kerül bemutatásra. Főszereplő: Corinne Griffith. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

Hirdetés.

Dr. Pordea János közjegyző közleménye mellett Clujon Str. Regina Maria 14 szám alatti textilüzletben az iparhatóság 3826-928 sz. engedélyének keretein belül el fognak adni különböző férfi és női szövetek, vásznak, szőnyegek, selymek, asztalneműk, barchet, paplan, és különböző mosóárúk 1 200.000 lei értékben, tételenként, becsértéken alul is, folyó hó 12-én d. u. 3 órai kezdettel (és a következő apokon.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szö 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 szazatek kedvezmény. Ap óhi detések díja előre fizetendő jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 25 lej, előfizetőknél 150 lej.

Wesselényi-utca mellett üzleti-lyiségek és irodahelyiségek olcsón kiadó Moskovitz és Társánál, tv g, porcellán és kézművesi üzletben. Pópostá- val szemben. 1605

Keresek március 1-re sző a kony a, fűrdőszoba (avagy használ- lat) melléklyiség- get lakást. Cim a ki- adóban.

Keresetek beteg urind menő háztartást is vezető intell gens apo- ób. Cim a kiadóban.

Egy teljesen beren- dezett sződa és imo- adé gyár 150 üveg- gel, nagy vevőkörrel, öregség miatt, eladó. - Ajánlatokat „B zies egzisztencia” jellegre a kiadóba. 1 23

Sajtkészítő

Ügyelmese. A leg- kitűnőbb sajt a schweiz tejtöltővel készült. - Hatáson, nem romlandó készítmény. Egger & Co. Rt. vegyészeti gyár, Cluj. Ugyan- oit kapható a Sajt- készítés kéziköny- ve 20 lej előzetes beváltás ellenében

Makulaturapapír el- adó az Uj Kelet ki- adóházaiban.

fontosabb termel- ujságszámolás. A igyi hivatal közle- ó számában érde- az ujságról. Németországban hetilap jelent meg. ujság, Kanadában bezer. Spanyolor- tób, Dániában a 750 at mellett 320 na- anyszámmal, ami akosra egy ujságot 920-ban 2400 napi- jelent meg. 1914- 0,000 példányszám az amerikai lapok, 5,730,000-re emel- Az ujságszámokban 8,350 alkalmazott gyarányu a fejlődés Párisban egyedül jelenik meg. An- sjságot hoz ki, kö- 1,000,000 példány- ágban, Hollandia- meg állandóan, tőbb, 1924 végén 00-nél többet szá- újságot és folyóira- 2000 lakosra egy ovakiban szintén k össze, közüm- k meg. Az ujság- ág legnagyobb ter- kerül. a felhívást intézetek tagjaihoz, hogy ok neveit, akik el- k. Madridból jelen- ra miniszterelnök hazafias egyesüle- ban felhívja a ha- agjaikt, hogy je- nak a neveit, akik ségei Spanyolor- relnők szokatlan döbbenést keltett Primo de Rivera ak, hogy elhatáro t adja az ujságol- yan nagyrészt be- t — mondotta a k — azonban sem ető meg, hogy az zékki blokkba tö- ország érdekel- s a legkérlelhetel- szemben eljár. Szibériában. Mosz zslai Oroszország re kiterjedő föld- bi részleteket a deg és havazás áviróösszekötteté- re még nem tud- etan Satu-Mare. ATIE. tinta generală, că 929, orele 19 a. m. publică, prin ofer- la Casa Păduri- rectia Silvică din ea a lor 6752 m. fa de doi ani de- za, lângă Baia- omitetului Scolar de la Institutul de br. 1929. Secretar: (ss) Dariu Pop

Hotel „Terülj asztalkám“

Írta: CATHERINA GODWIN,

— ... Cleennek nevezte akkor magát, — volt a válasz — nem is tudom — de mégis — megdöbbenően hasonlított Mr. Sinre.

— A férfiak közt sok van ebből a típusból — mondta Sin ur, hogy eloszlassa a gyanút — a faragatlan izomember tetszik a nőknek ... Madame törvényes tisztességű kapcsolatot keres? — teelte másra a szót,

— Mit tudom én ... az ember végül is mindet megtalál s mégis tovább kutat — zsírpárnákba vesző fekete karikás szeme nedvesen csillogott. — Én özvegy asszony vagyok ... a férjem, aki meglepően hasonlított erre a Mr. Sinre, művész, artista, atléta volt — Isten úgy rendelkezett, hogy lezuhanjon a léghintáról.

— Sárga trikóban, aranycsillaggal a hasán. —

— Hogyan? — madamt szee tágra nyúlt és elképpelve meredt Sin urra.

— Hogyan? — madame szeme tágra — En médium vagyok, — hazudott Mr. Sin.

— Érdekes, — melegegett fel a hölgy. — Akkor talán azt is meg tudja látni, hogy becsületes uton szerezték-e ezeket a drágaköveket az, akitől kaptam őket?

A médium hátradőlt és elgondolkozva megismogatea fehér szakállát.

— Ó maga ásta ki őket Los Angelesben. —

— Ne mondja! — bámult Madame Lea. — És most mondja meg még azt az egyet: mit gondol, az a Mr. Cleen akit én ismertem és ez itt — a falon lógó képre mutatott — azonos személy?

— Annnyira azonos, mint amennyire én azonos vagyok ezzel itt ni! — kiáltotta jókedvűen az öreg, ő is a képre mutatott és nagyot nevetett.

— Kár, kár. — sóhajtott Madame, — és most mondja meg még, hogy én sosem fogom már megtalálni ... azt az egyetlen, akire egész életén át vágyódik az ember, kivel sohsem találkozik ...

— Kiki önmaga ez az «egyetlen», — felelte méltóságteljesen a fehér szakállú öregur és profétikus képe vágott — amj bennünk magunkban nincs meg tökéletes mértékben, azt másban sem találhatjuk meg, azért találják meg mindig a kiesinyek a párjukat, a nagyok pedig soha.

Madame Lea mosolyra nyitotta rítkító pirosra mázolt ajkát.

— Maga igazán szellemes ... de itt nem találok meg ezt a hangulatot, amit keresek; feszültségre, szenzációra van szükségem — azt hiszem, ma minden ember szenzációra vágyik, mert mindnyájan, — ha tudatlanul is — boldogtalanok.

— Kérem, akad itt elég szenzáció, — ajánlkozott gálánsan médiumnak.

Végigsuhantak a D. 1000. folyosón, amely kísértelmes megvilágításban uszott.

— Miért olyan félős itt? — kérde Madame és borzongva húzta össze hermelinbundáját dagadó keble felett.

— Mert kiváló rendező tisztában van vele, hogy a kék s a szorongás rokonérzelmek, jelenté ki a profétaszakállú idegen. — Figyelem! Most az

uri gonosztevők negyedébe érünk ... Ne féljen, nem történik semmi baja — a modern sáncsemeték nem követnek el semmilyen kézzelfogható gáztettet, hiszen éppen ebben rejlik a bűnük.

Madame de Leil belekapaszkodott kísérlőjének karjába.

— Menjünk innen — suttogta — én nem ismerem itt ki magam.

— Ez éppen ennek a környéknek es ezeknek az ebereknek a varázsa — ahol kiismerjük magunkat, ott már nem érdekes.

Magas házak közé szorított sítátorra emlékeztető folyosón vágattak végig; az egyes ajtókhöz furesán forduló lépcsők vezettek.

— Mi történik ezek mögött az ajtók mögött? — gyanakodott Madame Lea.

— Ez bizonytalan — mondta Mr. Sin — és csak az a bizonytalanság nyújt szenzációt és kelt várakozást — aki idejár, az fekete jelvényt hord, közeppen zöld ponttal ... Amott jobbra, ahol egészen sötét van, a sfinx uccája kezdődik,

— Nem értem — sópánkodott Lea, — szörnyű dolgok történhetnek ebben a Terülj Asztalkában, Nem lehet itt nyomtalannul eltűnni?

— De lehet — szólt az öszszakállu ur, megnyomott egy gombot és eltűnt.

XXVI.

Miközben Sin ur lefelé szállt a süllyesztő liften, az a gondolata támadt, hogy még mélyebbre hatoljon, le egészen a magánpénztáráig. Ott titokban feltárta kínosi birodalmának kapuját, egy kizitáskát megtömött bankjegyekkel s az ötszörösen elzárt páncéltérmen keresztül, melynek titkos utját csak ő és Mr. Top ismerte, kiopozott.

Kofferjével a kezében, még egyszer keresztül-kasul rohogott a folyosókon most azonban jelvény nélkül, jámbor idegen benyomását kelve; észrevetlenül elvegyült a 76. kapun át kiözönlő vendégcsoport közé, amely egy népünnepélyről jött; ezzel együtt ő is kijutott az uccára — elmerült a Broadway áradatában és táskáját szorongatva, tovább sietett a rítkító fényreklámok világításában.

Futott, futott, abban a hiszemben, hogy a friss éjszakai levegő majd lehűti vérenek nyugtalan ütketését — vajjon az alkohol volt-e vagy a láz, amely a halántékán kalapált? — Nem akart semmiféle járműbe ülni és futott futott, míg végre pihegve elérte a tenger partját.

Itt bekés nyugalom honolt. Sötét van. Az óriási hotel fénysugarai nem bántják a szemet. Ember nem jár erre — csak az éjszaka lengő árnyai és a tengerzugás él — megnyugtató ritmusban jönnek-mennek a hullámok.

Lassan-lassan Mr. Sin is megnyugodott. Álszakállát simogatta és kezdte rendbeszedni a gondolatait.

Megegyeszer megszökjön? Ezzel a szándékkal tömte tele bankokkal a kizitáskáját? Talán az öszies Lea em lékképe ütöte világga? Vagy a kegyetlen médium, aki olyan álnokul megfenyegette? — Sorsát senkisé megke-

rül el! — hallotta újra remegő hangját.

Önkéntelenül is előhuzta zsebkönyvét — egy jelt irt bele — ityesminek kiténni a vendégeket! Holnap első dolga lesz panaszt tenni.

Holnap? De hiszen holnap remélhetőleg messze lesz már innen.

Most felülett ... nem lépések zaját hallotta? Talán minden elővigyázata ellenére ma is a nyomában jár valaki?

Nem — semmi sem moccan — de azért még nincs messze a kutató szemek elől. Terülj Asztalkám kémei mindenütt ott leselkednek! A kémszolgálat tökéletes! Sin ur gyors mozdulattal kifoidította sapkáját és bundáját — kívülről előkelő gavallér, belülről zülött csavargó (amint az már manapság szokásos) — az ilyen átváltozások az hotelrendőrség legfrissebb vívmányai közé tartoztak. Egy szempillantás alatt utonálló lett belőle, cipője fölé kopott, foltos bőrtök borult.

Jobb lábára sántítani kezdett, ámbar most nem is látta senki; igazában egészen jól érezte magát, amint hajlott hátu aggastyán módjára bicegett, hili ... jó vicc! ... a földkerekség leggazdagabb emberéből sajnálatraméltó koldus lett.

A távolban bárkák himbálóztak, magas vitorlaik komoran meredeztek a felhőborította égbolt előtt.

Ugy tetszett: feléje integetnek Meg gyorsította lépteit, mintha üldözők járnának már a nyomában.

Az egyik bárkából még fény szűrődött ki — Mr. Sin fiatal nő körvonalaait pillantotta meg.

— Hé! — kiáltott siránkozva az öreg, — Elkévdtem, oszt' lekéstem, nem ismeritek Holtt, a hajóst?

— Hogyan ... ? — kiáltott vissza a lány és füléhez emelte a kezét. — Mit mondasz?

Most egy férfi nagy árnyéka ünt fel. A férfi olyan nyelven beszélt valamit a lánnyal, amit Sin ur nem értett meg. Kutyaugatás hallatszott és egy vénasszony ezt rikácsolta: — Mi van már megint?

— Nem ismeritek Holtt, a hajóst? — sópánkodott tovább az öreg. — Ma kellett volna indulnia velem ... — meglóbálta kizitáskáját, — nem indul valamelyiktek?

— Mi hajnalban megyünk ... és pedig Floridán át Puerto Platoba, — kiáltott vissza tört angolsággal a férfi.

— Hiszen oda készülök én is! — ujjongott a csavargó. — Adok 40 dollárt, ha magaddal viszel ... fázom, — siránkozott aztán, felsántikált a hajóra és lefeküdt sebtében elkészített vackára.

Ugy látszik, a vörös bárka tulajdono sa nem jól értette meg, hogy mit akar az idegen, mert a különös, öszszakállu fickónak eszébe sem jutott, hogy kiszálljon, miután kikötöttek. Ugy látszik, egy keréssel többje volt neki, gyakran zagyvaságokat mormolt maga elé, éjszaka néha feloldított: — Halló! halló! Vadul dobolt az ujjával és a lábával, egyszerre csak ujjal kezdett taposni, hogy a csinos fiatal Manuela vidám, gyerekes kacagásban tört ki.

Hogy rejtegette a táskáját a vén csavargó! Nappal rajta ült, éjjel pedig párnának használta, csak hogy meg ne lássa valaki néhány garasát és ócska rongyait.

(Folyt. köv.)

Rádió műsor

Idő: Középeurópai

Kedd, február 19. — Budapest 9.15: Zenekari hangverseny. Szünetben hírek; 12.05: Cigányzene; 15.30: A Tündérvásár meseáriája; 17.10: Szórákózató zene; 18.30: A m. kir. Operaház Wagner: «Walkür» előadása Larsén-Todsén Nanny. Leuer Hubert és Manowarda József kamaranékesek vendégfelléptével, 22.35: Időjelzés és időjárásjelentés. Utána cigányzene. — Bécs, 16: Délutáni hangverseny, Mária Waldenburg hangversenyénekésnéközreműködésével; 20.05: Alfons Blümel dalest, Anton Tausche hangversenyénekés közreműködésével. — 5. G. B. Daventry Experimental, 17.30: Tánczene; 20: John Thorne (bariton) és James Ching (zongora) hangversenye; 20.35: A Sullivan «The Emerald Isle» vígoperájának közvetítése. — Kattowitz, 17.55: Délutáni hangverseny; 19.20: Wagner: «Tannhäuser» c. operájának közvetítése. — Leipzig, 16.30: Rokoko-zene. — 2. L. O. London 5xx Daventry, 12: Charles I. Record (bariton) hangversenye; 18.45: Händel zongorahangversenye; 22.40: Tánczene. — Nápoly, 17: V. D'Evoll (szoprán) hangversenye; 21.02: Kamarazene. — Róma, 13: Rádió-trió; 20.45 G. Bizet: Gyöngyhalász c. operájának közvetítése.

Szerda, február 20. — Budapest 9.15: Trió hangverseny; 12.05: Zongorahangverseny; 14.30: Hírek, élelmiszerárak; 16.20: Tót-magyar nyelvoktatás; 17.40: Zenekari hangverseny; 18.45 Rádióamatőr posta; 19.25 Olasz nyelvoktatás; 20: Gramofonhangverseny; 20.30: A zágrábi Studio kamara zeneestjének közvetítése; 22.30: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek; 22.35: Cigányzene. — Bécs, 11: A Silving kvar tet hangversenye; 19: L. Wagner Lohengrin c. operájának közvetítése a Staatsoperből. Utána könnyű zene. — 5. G. B. Daventry Experimental 17.30: Tánczene; 18.30: Könnyű zene; 22.15 Tánczene. — Frankfurt, 20: Egy opera közvetítése. — Königsberg, 16.30: Délutáni hangverseny; 20.05: Egy operett közvetítése. 22.30: Tánczene. — 2. L. O. London Daventry, 12.30: Moly Everington (szoprán) és Reginald Olley (bariton) hangversenye; 18.45: Händel zongorahangversenye; 19.45: Olive Groves (szoprán) és Katherina Goodson (zongora) hangversenye. — Nápoly, 17: D. Nardi (szoprán) hangversenye; 21: Zenekari hangverseny, karének és szólo hangverseny. — Róma, 13: Rádió trió; 20.45: Egy opera közvetítése.

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejeért kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

SZERK...
Ej...
KIAD...
S...
ELOI...
Eg...
E...
E...
X...
1929...
568...
A ka...
Hogyan...
Többek kö...
kivonják...
alól és mi...
kerülk el...
egy antisz...
bilincselve...
pedig egy...
védőt, aki...
viz az ant...
most kisült...
elfelejtett...
sággal szem...
lató: az ant...
és bort iszi...
zeti kokár...
merő fanat...
ként egysz...
szélyben...
dása miatt...
mögött álla...
matol, közb...
annak ideje...
juval a há...
időt, míg M...
ugyanaz ala...
degák és s...
szájtaló pó...
lágyszemlé...
Medrea ur...
ságtól meg...
használt a...
„ökentés“...
a zsidók...
bezte. Töb...
berek áll...
az antiszem...
szolgálatuk...
nem áll...
urnak és tá...
sikerült en...
zistának el...
száz olyan...
gári kötelez...
eleget tett...
róve bár...
szelgett a...
Ez a Med...
katonaszöke...
rentul koloz...
viselte, ugn...
arcátlanabb...
sem irtózott...
érdekében...
tűntetők ál...
tudósítást k...
bálozók in...
diákokat. E...
nemzetment...
urat bilincse...
resti hadbirt...
az antiszem...
mintha kirá...
vagy egy-két...
az ilyen „ha...
hogy nem d...
laka köré. D...
hikai cselekm...
most a bilin...

A Magya...
Ka...
Amerikai...
szereplők...
Oszkár...